

GLOBAL GENDER GAP REPORT 2021

Kort orientering, 2021

Hvor ligger Danmark på årets Gender Gap-index?

Danmark opnår en 29. plads her i 2021. I 2020 var Danmark nummer 14. Vi er dermed faldet 15 pladser ned ad rangstigen.

Danmark går også tilbage på point, om end svagt. Vi scorer nu 0,768 på en skala, hvor 1 er bedst og 0 dårligst. Vi er faldet 0,014 point fra 2020 til 2021. De øvrige nordiske lande er alle steget i point og ligger et stykke over Danmark med point mellem 0,823 og 0,892. Til sammenligning ligger Nicaragua ligeledes 0,028 point over Danmark og opnår en placering 17 lande højere oppe på listen.

Hvilke lande klarer sig bedre end Danmark?

Alle andre nordiske lande ligger i top 5: 1. Island, 2. Finland, 3. Norge, så kommer 4. New Zealand, og endelig 5. Sverige. Færøerne og Grønland fremgår ikke af listen over lande og medregnes heller ikke som en del af Danmark.

Herefter kommer Namibia som nummer 6 og Rwanda som nummer 7. Dette får muligvis nogle til at se på Gender Gap-indekset med skepsis. For mon ikke kvinder trods alt har det bedre i Danmark end i disse udviklingslande?

Tag for eksempel Nicaragua, som opnår en 12. plads på årets Gender Gap-indeks, altså 17 pladser højere end Danmarks 29. plads. Det til trods for at Nicaragua har en af verdens hårdeste abortlovgivninger med totalforbud, helt uden undtagelser.

Men hvorfor klarer lande som Namibia, Rwanda og Nicaragua sig så bedre end Danmark på Gender Gap-indekset? Meget kort fortalt kan man sige, at indekset forsøger at trække de forskellige landes 'udviklingsstadier' eller udgangspunkter ud af ligningen. Eksempelvis ville et land, hvor 60 procent af kvinder og 62 procent af mænd var indskrevet på en videregående score højere på ligestilling end et land, hvor 96 procent af kvinder og 99 procent af mænd var indskrevet på en videregående uddannelse. Det betyder samtidigt, at lande hvor analfabetisme ligger højt men ligeligt fordelt mellem kvinder og mænd, får en bedre pointsats end lande, hvor analfabetisme ligger markant lavere men med en marginal større procentandel til kvinder.

Målemetoden er problematisk

Gender Gap-indekset måler på faktorer som økonomisk deltagelse, kønsrepræsentation i uddannelse, sundhed og overlevelse samt politisk empowerment. Det kan for eksempel være ved at måle på løngab, kønsrepræsentation i politiske embeder, ledelse og uddannelse. Global Gender Gap-indekset måler desuden på sundhedsfaglige assisterede fødsler, abortrettigheder, politiske og civile rettigheder, kønsbaseret vold, mm. Der er ingen tvivl om, at der ligger et enormt stykke arbejde bag opgørelsen, og den fulde rapport fylder 405 sider. Alligevel er der god grund til at forholde sig til dette indeks med en vis skepsis.

For det første er der meget lidt gennemsigtighed i forhold til, hvorledes værdierne er fastslået. I flere tilfælde mangler data, og punkterne tæller så ikke med i den samlede pointsats. Det gælder bl.a. for løngab, hvor det udelukkende er OECD landene, som der findes en angivet værdi for. For alle andre lande medregnes løngab dermed ikke. Ved uddannelse, som Danmark scorer højest mulige pointsats på, fremgår det tydeligt, at uddannelsesområderne har en ulige kønsrepræsentation i særligt STEM, bygge- og anlægsgang, information, teknologi og kommunikation samt sundhed- og velfærdsfag. Alligevel opnår Danmark højest mulige point på uddannelse og indtager en placering som nummer 1, hvilket også er gældende for Nicaragua, der ligeledes

opnår højest mulige point, men ikke har nogen statistik på kønsopdeling af uddannelse. Det er vanskeligt at gennemskue, hvordan der konkluderes på ligestilling i uddannelse på vegne af Nicaragua uden statistikken, men der scores en højt på den baggrund, at 17,6 procent af mænd mod 17,2 procent af kvinder er analfabeter. Danmark sammen med de øvrige nordiske lande får ingen score på analfabetisme, og denne faktor medregnes derfor ikke i den samlede placering.

Dertil er det rimeligt at stille sig kritisk overfor visse værdier, som fremkommer i indekset. Norge scorer eksempelvis dårligere point på kvinders skilsmisserettigheder end Nicaragua. Danmark scorer ligeledes dårligere på sundhedsfaglige assisterede fødsler end både Nicaragua og de øvrige nordiske lande. Både Norge, Finland, Sverige og Danmark scorer højt på kønsbaseret vold, hvor Danmark ligger i top med en prævalens på 33 procent af kvinder i løbet af deres livstid. Til sammenligning bliver det tal anført til at være 22 procent i Nicaragua, som dermed får den højeste score. Spørgsmålet er her, hvordan der måles og hvilken forståelse for vold, som gør sig gældende i de nordiske lande over for lande med markant lavere angivelser af kønsbaseret vold. Nicaragua ligger markant højere end både Island, Norge, Danmark, Sverige og Finland på sundhed og overlevelse, hvilket er bemærkelsesværdigt, eftersom der måles på bl.a. abortrettigheder, hvor Nicaragua har en af verdens mest restriktive lovgivninger. Nicaragua scorer desuden højt på levealder på trods af, at den er både markant lavere og mere ulige mellem mænd og kvinder end samtlige nordiske lande. Desuden kan man kritisere Gender Gap-indekset for slet ikke at måle på seksuelle rettigheder og seksualiseret vold.

Hvad kan vi bruge indekset til?

Når vi ønsker at fremme ligestilling i Danmark, giver det næppe mening at sammenligne Danmark med et land som Nicaragua, blot fordi det ligger højere på Gender Gap-indekset end Danmark. Sammenligningen kan virke absurd.

Men vi kan godt få noget konstruktivt ud af at sammenligne os med de øvrige nordiske lande. Hvorfor når alle andre nordiske lande – Island, Finland, Norge og Sverige – helt i top, mens Danmark får en 29. plads? Er der noget, som Gender Gap-rapporten kan fortælle om, hvad vi kan gøre bedre for ligestillingen her i Danmark? For eksempel:

1. Danmark scorer markant lavere end de øvrige nordiske lande på kønsrepræsentation i politik, og den samlede score for politisk empowerment er under halvdelen af Islands. Det skyldes foruden kønsrepræsentationen mellem parlamentarikere også ulige kønsrepræsentation i regeringen, som for både Sverige og Finlands vedkommende ikke er en overrepræsentation af mænd, mens Danmark ligger på en 69,4/31,6 fordeling. Antal år med kvindelig statsminister tages ligeledes i betragtning. Her scorer Danmark kun højere end Sverige blandt de nordiske lande.
2. Danmark scorer bemærkelsesværdigt lavt på "legislators, senior officials og managers" med en 26,8/73,2 procentfordeling mod en mere ligelig fordeling på mellem 35 og 42 procent kvinder i alle andre nordiske lande.
3. Både Island, Finland og Sverige ligger højt på økonomisk deltagelse og muligheder, hvorimod Danmark ligger i bunden og Norge en smule højere end Danmark. Det skyldes primært ledelse og kønsrepræsentation på bestyrelsesposter samt andelen af kvinder i deltidsarbejde, som både Danmark, Norge og Sverige scorer en høj andel af.
4. Danmark placeres lavest i Norden i kønsrepræsentation blandt bestyrelsesposter med en 30/70 procentfordeling. Til sammenligning er fordelingen i Island 45,9/54,10 procent.
5. Danmark ligger lavest i Norden hvad angår ligelig fordeling af barsel og opnår 0,04. Sverige derimod opnår 0,26.

6. Derudover ligger Danmark og Sverige lavest i "advancement of women to leadership roles" blandt de Nordiske lande med en dansk score på 5,62 ud af 7.
7. I sundhed scorerer både Danmark og Sverige lavest i Norden på "women's unmet family planning" med en angivelse på 10 procent. Norge derimod ligger på 6 procent.
Danmark ligger også lavest ved sundhedsfaglig assisterede fødsler på 95,3 mod 100 procent i Finland.
8. Danmark ligger desuden højest blandt de nordiske lande på prævalens af kønsbaseret vold på 32 procent gennem hele livet. Lavest i Norden ligger Island på 22,4 procent.
9. Danmark og Norge lander lavest i Norden på "Proportion of unpaid work per day" på 1,39, som skal læses som 39 procents overrepræsentation af kvinder. Sverige derimod lander på 1,26.
10. Der mangler data fra Danmark på gruppen af kvindelige virksomhedsejere, topledere og selvstændige. Det medregnes dermed ikke i en samlede opgørelse af point.